

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005
0030 OSLO

Store konsekvenser for Eidskog på mange områder ved stengte grenser.

Eidskog kommune vil understreke at stenging eller karantene vil gi svært negative konsekvenser for helse- og omsorgstjenesten. Vi har Norges nest største grensepassering via veg på Morokulien og er del av ett felles bo- og arbeidsmarked på tvers av grensen. Stengte grenser har alvorlige konsekvenser både for kommunens egen virksomhet og vårt lokale næringsliv.

For Eidskog kommune er andelen svenske arbeidstakere høy. Av ca 650 ansatte i kommunen har vi en daglig innpendling fra Sverige på nærmere 160 personer. Flere er norske statsborgere bosatt i Sverige. Problemstillingen om å stenge grensen for helsepersonell fremstår snever og er ikke dekkende for de tjenesteområder som en slik beslutning faktisk vil ramme.

Eidskog kommune er kritisk avhengig av andre yrkesgrupper i tillegg til helsepersonell for å sikre den daglige driften av våre tjenester. Dette er innenfor områder som beredskap, tekniske tjenester og oppvekst. I sum utsettes kommunen for vesentlig større negative konsekvenser enn kun de som angår helsepersonell hvis dette forslaget gjennomføres.

Tre sentrale risikoområder tilknyttet stengt grense :

Konsekvenser for helse- og omsorgssektoren

Ytterligere innskjerping og stenging av grensene for disse yrkesgruppene vil være **dramatisk** for gjennomføring av lovpålagte oppgaver innen helse- og omsorg.

Mange av våre svenske medarbeidere er sykepleiere , en kompetanse det er svært krevende å erstatte gjennom vikarbyrå og/eller ved ekstra innleie. Kjent personell er viktig for flere brukergrupper, og vikarer og lite kjente kan skape redsel og uro, hvilket kan bety økt bruk av tvang og makt. Det er åpenbart viktig å unngå dette. Det gjelder særlig innen demensomsorg, rus, psykiatri og psykisk utviklingshemmede. Flere av de svenske ansatte innehar også lederjobber innen sektoren.

Eidskog kommune har mange oppgaver knyttet til TISK og vaksinerings. Vi har siden august driftet grenseteststasjon på Morokulien 24/7. Samlet sett har dette medført redusert kapasitet på andre oppgaver. Hvis vi i denne situasjonen mister tilgangen

på våre svenskboende ansatte vil dette få direkte konsekvenser for TISK arbeidet, samt planlegging og gjennomføring av vaksineringsarbeid.

Ca. 1000 av våre innbyggere ville miste fastlegen sin med de negative konsekvenser det ville ha for den enkelte og kommunen. Den berørte fastlegen er også sentral mht. kommunens vaksineringsplan. 2 av 3 helsesykepleiere ved helsestasjonen vår er svenske, samt helsesekretær. Det vil være dramatisk for tjenestene til våre yngste innbyggere hvis dette tilbudet blir tilsvarende redusert. Vi må vurdere å stenge tjenester innenfor psykisk helse og gå ned på et minimumstilbud på mange andre tjenester.

Dersom sykepleierne ikke lenger kan få utføre arbeid i Norge, vil dette gå ut over forsvarligheten og vi vil få store utfordringer i å bistå pasienter når de har behov for behandling og pleie. Det innebærer blant annet å utføre sykepleieprosedyrer, legemiddelhåndtering, visitter med lege og alt administrativt/dokumentasjon som følger disse oppgavene. Dette er særskilt sårbart på natt, der vi har et fåtall sykepleiere fra før. Fagansvarlig sykepleier har daglig faglig ansvar i avdelingen og følger opp alt av planer, prosedyrer, tiltak, samt smittevern i sin avdeling. Dette er oppgaver som står i fare for ikke å bli utført.

Dersom hjelpepleierne ikke kan få utført arbeid i Norge, vil pasientene våre stå i fare for å ikke få den forsvarlige omsorgen de har krav på. I praksis vil dette si at flere ikke får komme opp om morgenen i tide til frokost eller kanskje ikke få stå opp i det hele tatt. Måltider kan bli forsinket, pasienter som trenger bistand med å mates må vente til personalet er tilgjengelig. Det samme gjelder nedprioritering av oppgaver mht deltakelse i aktiviteter, rehabilitering/ habiliteringsøvelser.

I snart ett år har de ansatte i vår kommune vært underlagt en streng kontroll ved grensen, samt et eget testregime ved sin arbeidsplass. Ut i fra registret smitte er det ikke grunnlag for å si at de svenske ansatte har bidratt til noe høyere smitterisiko enn sine norske kollegaer.

Konsekvenser for oppvekstsektoren

Et betydelig antall ansatte pendler daglig til sin jobb innen barnehage og skole i Eidskog kommune.

Konsekvensene av at disse ikke kommer på jobb vil være lavere bemanning innenfor et viktig felt i en krevende tid. Det vil medføre mer fjernundervisning/hjemmeundervisning i enkelte klasser og fag innen barne- og ungdomsskolen, samt **vesentlig** lavere bemanning i enkelte barnehager og avdelinger. I verste fall medføre stenging av skole/barnehager. Mange av våre ledere i oppvekstsektoren er bosatt i Sverige så det vil gå mye utover ledelsesfunksjonene.

Det vil også ramme drifting av viktige forebyggende områder som for eksempel Helsestasjon. I tillegg vil lavterskeltilbud til barn og unge som Kulturskole og en viktig møteplass som BUA rammes hardt.

I tråd med regjeringens og andre sentrale myndigheters prioritering av barn og unge mener vi at dette er samfunnskritiske funksjoner. Vi vil på det sterkeste anmode

departementet om at man ikke innføres ytterligere restriksjoner som vil bidra til å ramme disse sektorene.

Konsekvenser for næringslivet

Vi vil også benytte muligheten til å understreke at deler av vårt lokale næringsliv er kritisk avhengig av svensk arbeidskraft. Det er høy risiko for nedstenging og i verste fall nedleggelse, som følge av at ansatte stanses ved grensen. Risikoen for dette vil øke desto lenger dagens regelverk videreføres.

Det er uholdbart at de svenske ansatte som ikke kommer seg på jobb ikke har rett på lønn eller annen kompensasjon som sykepengen eller permittering.

Problemstilling nummer to i brevet fra Justisministeren virker ikke å ta innover seg at grensepasseringene som berører Eidskog kommune er dagpendling.

Våre ansatte er ikke uke- eller langtidspendlere. De er i all hovedsak kollegaer som bor innenfor den felles bo – og arbeidsregion som vi har på tvers av landegrensene. De passerer grensen daglig og møter opp på sitt arbeid for å bidra til at vi både opprettholder et kvalitativt godt tjenestetilbud på en rekke områder, og ikke minst stå best mulig rustet i kampen mot importsmitte.

Vi opplever det som kontraproduktivt å gjøre våre svenske arbeidskollegaer til målgruppe i kampen mot importsmitte, når vi vet hvilken uvurderlig ressurs og innsats disse utgjør i vår samlede verdikjede av innsats mot importsmitte. Vi minner samtidig om de strenge restriksjonene som etter hvert er innført også i Sverige som medfører at gruppen dagpendlere/ helsepersonell i praksis er pålagt fritidskarantene når de er i hjemlandet.

Avslutning

Det er allerede i dag er en stor utfordring å drifte de kommunale tjenestene normalt, og samtidig utføre viktige oppgaver knyttet til testing, smittesporing og vaksiner. Personellgruppen det er snakk om her kan man ikke regne med å kunne erstatte med innenlandsk arbeidskraft, da det er svært begrensede personellressurser tilgjengelig i arbeidsmarkedet. Kommunene i regionen vil derimot settes i en meget uheldig «konkurransesituasjon» om de samme personellgrupper, da vår bo- og arbeidsregion er så sterkt integrert.

Innføring av de aktuelle tiltakene vil derfor med stor sannsynlighet medføre et betydelig svekket helse – og omsorgstjenestetilbud til innbyggerne våre, herunder også en svekket evne til å bekjempe spredningen av koronaviruset lokalt.

Vi kan ikke se at noen vinner på at våre innbyggere skal miste sin fastlege, få et betydelig svekket helse – og omsorgstjenestetilbud, herunder også en svekket evne til å bekjempe spredningen av koronaviruset lokalt og at vaksiner skal stanse opp. Ei heller at skoler og barnehager skal måtte stenges ned og at kulturtilbud i en krevende tid skal legges ned. Det vil imidlertid bli en konsekvens av ytterligere nedstenging.

I snart ett år har ansatte som bor i Sverige og jobber i vår kommune vært underlagt en streng kontroll ved grensen, samt et eget testregime ved sin arbeidsplass. Ut i fra registret smitte er det ikke grunnlag for å si at de svenske ansatte har bidratt til noe høyere smitterisiko enn sine norske kollegaer. Dette gjelder for kommunalt ansatte og ansatte i lokalt næringsliv.

Med bakgrunn i dette mener vi at dagpendlere i sin helhet bør unntas for den skjerpede grensekontrollen og at praksisen vi har hatt siden 12. mars videreføres. Evt. med et enda strengere testregime enn dagens.

Våre erfaringer med grenseteststasjonen det siste året gjør at vi mener oppmerksomheten bør rettes mot den betydelige risiko for importsmitte som langtransport/godstransport representerer. Disse kommer ofte fra land langt utenfor Sverige/Finland, hvor de kan passere grensen uten at det pålegges testing. Vi er klare for å starte testing for denne gruppen hvis sentrale myndigheter ønsker dette.

Helt til slutt vil vi peke på belastningen for familier som er splittet på tvers av grensen. Det er mange som har en svært vanskelig situasjon hvor man ikke får treffe sin aller nærmeste familie. Vi ber departementet om å se på situasjonen for denne gruppa når det vurderes lettelse av dagens regelverk.

Med hilsen

Kamilla Thue
ordfører

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:
Kamilla Thue